

În atenția persoanei în cărei privință s-a întocmit proces-verbal conform prevederilor Codului contravențional
(Legea nr. 218-XVI din 24.10.2008, în vigoare din 31.05.2009)

Articolul 384. Persoana în cărei privință a fost pornit proces contravențional

- (1) Persoana în cărei privință a fost pornit proces contravențional și căreia, prin hotărire definitivă, i s-a stabilit o sancțiune contravențională sau a cărei răspundere contravențională sau executare a sancțiunii contravenționale aplicate este înfățurată prin hotărire definitivă se numește contravenient.
- (2) Persoana în cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:
- la apărare;
  - să cunoască fapta imputată;
  - să fie asigurată, în cel mult 3 ore de la reținere, cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat dacă fapta este posibilă de sancționarea arestului contravențional;
  - despre faptul și locul reținerii;
  - să primească informație scrisă și explicarea drepturilor sale expuse în prezentul articol, inclusiv a dreptului de a tăcea și de a nu mărturișim împotriva sa, împotriva rudelor sale apropiate, a soțului/soției, logodnicului/logodnicei, precum și de a nu-și recunoaște vinovăția;
  - să fie audiată în prezența apărătorului dacă acceptă sau cere să fie audiată;
  - să aibă întrevederă cu apărătorul în condiții confidențiale, fără limitarea numărului și duratei întrevederilor;
  - să ia cunoștință de măriile din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;
  - să prezinte probe;
  - să formuleze cereri;
  - să conteste decizia asupra cauzei;
  - să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;
  - să ceară recuzarea reprezentantului autorității competente să soluționeze cauza contravențională, expertului, interpretului, traducătorului, grefierului;
  - să solicite audierea martorilor;
  - să facă obiectii împotriva acțiunilor agentului constatator și să ceară consemnarea obiectiilor sale în procesul-verbal;
  - să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constatator, să facă obiectii asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consimilate;
  - să se implice cu victimă în condițiile prevăzute de prezentul cod;
  - să fie informat de agentul constatator despre toate hotărările ce se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la cerere, copii de pe aceste hotărâri;
  - să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competente să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârea judecătorească;
  - să retragă orice plângere depusă personal sau de apărător în interesele sale;
  - să ceară și să primească despagubiri pentru prejudiciul cauză prin acțiunile sau înacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
- (3) Realizarea de către persoană în cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.
- (3') Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărire judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al înacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
- (4) Persoana în cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:
- să prezinte la citarea autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
  - să accepte, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, examinarea și perchezitia sa corporală;
  - să accepte necondiționat, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, testarea alcoolscopică, examenul medical, dacă este necesară, prelevarea de sange și de secreții ale corpului pentru analiză;
  - să fie supusă expertizei judiciare, la cererea agentului constatator competent sau a instanței;
  - să se supună dispozițiilor legale ale agentului constatator și ale președintelui sedinței de judecată;
  - să respecte ordinea în sedința de judecată și să nu părăsească sala de sedințe fără învoirea dată de președintele sedinței.
- (5) Persoana în cărei privință a fost pornit proces contravențional are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.
- (6) În conformitate cu prevederile prezentului cod, drepturile minorului se realizează și de reprezentantul lui legal. Procesul contravențional se aplică în mod corespunzător prevederile Codului de procedură penală cu privire la drepturile și obligațiile reprezentantului legal al minorului.

Articolul 34. Amendă (se va achita la contul beneficiar

cont trezorerie

(1) Amendă este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amendă se stabilește în unități contravenționale.

O unitate contravențională este egală cu 50 lei.

(2) Amendă se aplică persoanelor fizice de la una la 500 de unități contravenționale, iar persoanelor cu funcție de răspundere – de la 10 la 1500 de unități contravenționale.

(3) Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul stabilirii ei. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzi este executată integral.

(3') Evidența executării sancțiunilor amenziilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de tinere a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenziilor se reglementează de către Guvern.

(4) Dacă persoana fizică sau juridică nu a achitat amendă în decursul a 30 de zile de la data stabilirii acesteia, se va proceda conform reglementărilor Codului de executare.

În cazul în care achitarea amenzi nu este posibilă din cauza lipsei ori a insuficienței bunurilor sau din cauza eschivării cu rea-voință a contravenientului de la achitarea acesteia, instanța de judecată poate înlocui sume neachitată a amenzi, după caz, cu:

a) amendă în mărime dublă, care însă nu poate depăși limita maximă a sancțiunii cu amenda prevăzută de norma materială contravențională sau de prezentul articol;

b) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an;

c) muncă neremunerată în folosul comunității, calculându-se o oră de muncă pentru o unitate contravențională, durata muncii fiind de cel mult 60 de ore;

d) arest contravențional, calculându-se o zi de arest pentru 2 unități contravenționale, durata arestului fiind de cel mult 30 de zile. În acest caz, se va ține cont de restricții prevăzute la art. 38 alin.(4).

(5) În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzi stabilite pentru contravențiile prevăzute la art. 228–245 poate fi înlocuită cu privirea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an.

(6) Pentru situațiile enumerate la alin.(4) lit.a), c) și d), privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an poate fi aplicată ca sancțiune complementară.

(7) În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzi stabilite persoanei juridice poate fi înlocuită cu privirea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(8) Amendă se înlocuiește de către instanța de judecată în cărei rază teritorială își are sediul autoritatea din care face parte agentul constatator care a examinat cauza, la demersul acestuia sau al procurorului care a examinat cauza. În cazul în care sancțiunea este aplicată de către instanță de judecată, înlocuirea se efectuează de către instanță.

Notă: Dovada achitării se face la agentul constatator care a aplicat decizia de sancționare.

Articolul 378. Dreptul la apărare

(1) În procesul contravențional, autoritatea competență să soluționeze cauza contravențională este obligată să asigure părților și altor participanți la procesul deplina exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prezentului cod.

(2) Pe parcursul procesului contravențional, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător (avocat).

(3) În momentul pornirii procesului contravențional, autoritatea competență să soluționeze cauza contravențională este obligată să aducă la cunoștința persoanei posibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistat de un apărător.

(4) În cel mult 3 ore din momentul reținerii, persoanei care este posibilă de sancționarea arestului contravențional și nu are apărător ales i se desemnează, în modul stabilit de art. 167 alin. (11) din Codul de procedură penală, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Articolul 387. Victimă

(1) Este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

(2) Victimă își realizează drepturile și își execuțiază obligațiile personale ori prin reprezentanți, în condițiile legii. Dacă victimă este un minor sau o persoană în stare de irresponsabilitate, drepturile ei sunt realizate de reprezentanții săi legali în modul stabilit de prezentul cod.

(3) Victimă are dreptul:

a) la înregistarea nelimitată a cererii sale în modul stabilit, la soluționarea cererii de către agentul constatator, la informare privitor la decizia adoptată;

b) să prezinte documente, alte mijloace de probă în vederea confirmării pretențiilor sale;

c) să-și retragă cererea în cazurile prevăzute de lege;

d) să atace decizia autorității competență să soluționeze cauza contravențională;

e) să fie asistată în procesul contravențional de un apărător ales;

e') să ia cunoștință de toate procese-verbale ale acțiunilor procesuale la care a participat, să ceară completarea acestora sau includerea obiectiilor sale în procesul-verbal;

și după remiterea dosarului spre examinare și să noteze orice informații din dosar;

f) să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal cu privire la contravenție, deciziile luate și hotărârile adoptate în cauza respectivă;

g) să i se elibereze, la solicitarea scrisă sau verbală, copii de pe alte materiale decât cele indicate la lit. e2), cu respectarea regimului informațiilor care constituie secret de stat, bancar, comercial, al informațiilor oficiale cu acces limitat sau al datelor cu caracter personal. Copile se eliberează contra unei plăti stabilite de către Guvern, care nu va depăși cheltuielile suportate de către agentul constatator sau de către instanța de judecată pentru eliberarea acestora.

(4) Victimă este preventă în scris că răspunde pentru declarații calomnioase.

(5) Victimă este obligată:

a) să se prezinte la citarea autorității competență să soluționeze cauza contravențională, să dea explicații la solicitarea acesteia;

b) să prezinte, la cererea autorității competență să soluționeze cauza contravențională, documente și alte mijloace de probă de care dispune, măște pentru cercetare comparativă;

c) să accepte, la cererea autorității competență să soluționeze cauza contravențională, a fi supusă examinului medical în cauză în care pretinde că i s-a cauzat un prejudiciu fizic;

(6) Victimă are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.

Articolul 448. Contestația împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale

(1) Contravenient, victimă sau reprezentanții acestora, procuror, dacă este parte în cauză contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului

constatator sau în cauză în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, și în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale.

Termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru cărțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale,

(2) În cazul omertei termenul prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceprii despăgușirii materiale.

persoana fată de care a fost emisă decizia poate refuza în termen, la cerere, de către instanța de judecată competență.

(3) Persoana fată de care a fost emisă decizia și care a lipsit astăzi la examinarea cauzei, cîștă și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia

(4) Contestația împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale sau a perceprii despăgușirii materiale.

data depunerii, agentul constatator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competență.

(5) Contestația depusă conform alin. (1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constatator.

(6) În cazul prevăzut la alin. (2), pînă la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea deciziei.

(7) Depunerea contestației peste termen, conform alin. (3), nu suspendă executarea deciziei agentului constatator. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.

(8) Persoana care face contestație împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale nu plătește taxă de stat.